

H. de Balzac: Otec Goriot

„Že by ani jedna z dcér neprišla?“ zvolal Rastignac.

„Ani jedna,“ povedal starec a vystrel sa na posteli. „Majú svoje starosti, spia, neprídu. Vedel som to. Človek musí umierať, aby poznal, čo sú to deti... Ach, priateľ môj, nežeňte sa, nemajte deti! Vy im dáte život, ony vám dajú smrť. Vy ich uvediete do sveta, ony vás z neho vyženú. Nie, neprídu! Viem to už desať rokov. Vše som si to hovorieval, ale netrúfal som si tomu veriť.“ Z každého oka mu vyhrkla slza na červený okraj viečka, no nespádla z neho. „Ach, keby som bol bohatý, keby som si bol nechal majetok, keby som im ho nebol dal, to by tu boli, oblizovali by mi líca svojimi bozkami. Býval by som v paláci, mal by som krásne izby, sluhov, teplo; a ony by sa rozplývali v slzách aj so svojimi mužmi a deťmi. To všetko by som mal. Ale takto nič! Za peniaze je všetko, ešte aj dcéry. Ó, kdeže sú moje peniaze? Dcéry moje, dcéry moje! Anastasie! Delphine! Chcem ich vidieť. Pošlite po ne žandárov, privedte ich násilím! Spravodlivosť je na mojej strane, všetko je na mojej strane, príroda, občiansky zákonník. Protestujem! Vlast zahynie, ak sa takto šliape po otcoch. To je jasné. Spoločnosť, svet sa krúti okolo otcovstva, všetko sa zrúti, ak deti nebudú milovať svojich otcov. Ó, len ich vidieť, počuť ich, nech by mi už povedali hocičo, len aby som počul ich hlas, to by utišilo moje bolesti. Najmä Delphine. No keď prídu, povedzte im, aby sa na mňa nedívali tak chladne, ako to robievajú.

Venoval som im celý život a ony mi dnes nevenujú ani hodinu! Som smädný, som hladný, srdce mi horí, neprídu mi uľahčiť v smrteľnom zápase, a ja umriem, cítim to. No či naozaj nevedia, čo je to ísť cez mŕtvolu vlastného otca? Jesto Boh na nebesiach, on sa pomstí za nás otcov i proti našej vôli. Och, ony prídu! Prídte, drahé moje, prídte ma pobozkať, dať mi posledný bozk, posilu na poslednú cestu otcovi, ktorý sa bude modliť k Bohu a povie mu, že ste boli dobré dcéry, ktorý bude za vás orodovať! Napokon, vy ste nevinné.”

(preložil: Ľ. Novák)

KREATÍVNA ÚLOHA

Po prečítaní druhej ukážky uveďte, ako by ste dcéry vychovávali a čo by ste urobili na mieste otca Goriota vy, aby sa jeho život končil v blízkosti tých, ktoré má najradšej.

.....

.....

.....

.....

8. Prečítajte si podčiarknutú vetu v druhej časti ukážky a uveďte, aký typ pásma rozprávača zastupuje táto veta.

☐ nepriama reč

☐ polopriama reč

☐ autorská reč

☐ nevlastná priama reč

9. V druhej časti ukážky sa nachádza aj pásmo postáv. Uveďte, o ktorý typ pásma postáv ide.

.....

.....

.....

.....

10. Uveďte, prečo sa tento typ románu nazýva sociálnym románom.

.....

.....

.....

11. Pozrite si nasledujúcu dvojicu slov a doplňte na chýbajúce miesto dve slová na základe rovnakého jazykového javu, ako sa vyskytol v prvom prípade.

dve dcéry – jedna dcéra / dve deti –

12. Objasnite dôvod použitia ypsilonu vo vete: Och, ony prídu.

.....

.....